

ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Згідно ст.17 п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному вебсайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Основні вимоги організації та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення визначені «Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272 (із змінами).

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування. Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного документу державного планування є забезпечення того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків втілюються та є ефективними і достатніми.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним, регіональним та місцевим стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Рекомендується здійснення наступних контрольних заходів:

- Порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками в районі, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження та даних міських військових адміністрацій. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми;

- Порівняння захворюваності та природного приросту/скорочення населення, з минулорічними показниками в районі, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження та даних міських військових адміністрацій. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації «Програми соціально-економічного розвитку Старобільського району Луганської області на 2024-2027 роки» (далі – Програма) було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми.

Завдання	Механізм реалізації завдання	Очікуваний результат реалізації
Створення систем управління відходами	сприяння обстеженню об'єктів управління відходами, визначення шкоди та збитків підприємств; впровадження сучасних методів управління відходами	створення сучасної системи управління відходами, можливість повторного виробництва та високоякісної переробки, зменшення кількості викидів парникових газів
Сприяння раціональному використанню водних ресурсів та зменшення забруднення природного середовища скидами стічних вод	відновлення функціонування комунальних підприємств	побудова та модернізація об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства та, як наслідок, збереження водних ресурсів, підвищення якості питної води, поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища
Сприяння енергоефективності та розвитку альтернативної енергетики	сприяння у розробленні місцевих програми модернізації систем теплопостачання	забезпечення сталого та якісного теплопостачання населених пунктів, підвищення технологічного рівня виробництва теплової енергії, зміна структури споживання первинних енергетичних ресурсів за рахунок використання місцевих і вторинних енергетичних ресурсів, зменшення шкідливого впливу на довкілля від діяльності підприємств теплокомуненерго

Впровадження заходів із запобігання зміні клімату та адаптації до неї	виконання заходів регіональної стратегії адаптації до зміні клімату	здійснення оцінок ризиків та вразливості суспільно-економічних секторів та природних компонентів до наслідків зміни клімату та формування пріоритетних заходів з адаптації, а також підвищення рівня обізнаності населення щодо екологічних проблем та наслідків зміни клімату
Сприяння охороні та збереженню мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення	розвиток мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду; збереження площі земель району з природними ландшафтами до рівня, достатнього для збереження різноманіття, близького до притаманного природного стану, та формування територіально єдиної системи для забезпечення можливості природних шляхів міграції та поширення видів рослин і тварин, яка б забезпечувала збереження природних екосистем, видів рослинного і тваринного світу та їх популяцій	відновлення площі зелених зон та озеленення територій; подання пропозицій щодо оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду; розширення територій природно-заповідного фонду шляхом оголошення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду; збереження територій природно-заповідного фонду району та різноманіття, близького до притаманного природного стану
Створення безпечних умов для проживання та пересування територією району з урахуванням гендерно-орієнтованого підходу	очищення територій населених пунктів району від вибухонебезпечних предметів	підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із збройною агресією Російської Федерації проти України

При цьому слід зауважити, що питання визначення обсягів фінансування на реалізацію завдань, будуть розглядатися після деокупації тимчасово окупованої території та за результатами актів обстеження зруйнованих об'єктів.

Моніторинг базується на розгляді обмеженої кількості відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів. Для моніторингу наслідків реалізації Програми для довкілля застосовуються екологічні індикатори, особливо ті, для яких є моніторингові дані.

Також необхідно враховувати, що згідно з пунктом 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи під час воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення мають право не подавати статистичну та фінансову звітність. Зважаючи на відсутність звітів у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення органи

державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації. Отже, врахування статистичних спостережень для проведення аналізу стану компонентів довкілля можливо після відновлення оприлюднення статистичної інформації або з урахуванням на момент проведення аналізу наявних даних.

У разі відсутності даних щодо зазначених показників, внаслідок ведення тривалих бойових дій на території району, пропонується, як альтернативний варіант, екологічні індикатори для моніторингу виконання Програми.

Індикатори для моніторингу виконання Програми

Індикатор	Визначення
Створення сучасної системи поводження з твердими побутовими відходами	- зменшення обсягів стихійних сміттєзвалищ до 50 %; - обсяг утворення відходів, т/рік; - кількість домогосподарств, що уклали договори на вивезення відходів, % від загальної кількості
Покращення стану атмосферного повітря	- частка створення зелених насаджень загального користування, м2/ до площі району
Покращення стану водних ресурсів	- кількість проб якості питної води з централізованих джерел водопостачання, що не відповідають встановленим санітарним нормам, % від загальної кількості проб на квартал; - обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору, м3/рік
Рівень захворюваності населення	зменшення показників захворюваності населення: - кількість випадків захворюваності населення на захворювання органів дихання, кількість випадків на рік; - кількість випадків захворюваності населення на злоякісні новоутворення, випадків/ 10 тис. населення

Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання низки планувальних заходів, визначених в Програмі є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

В.о. начальника управління
– начальник відділу
агропромислового розвитку

Роман КРИВОШЛИК